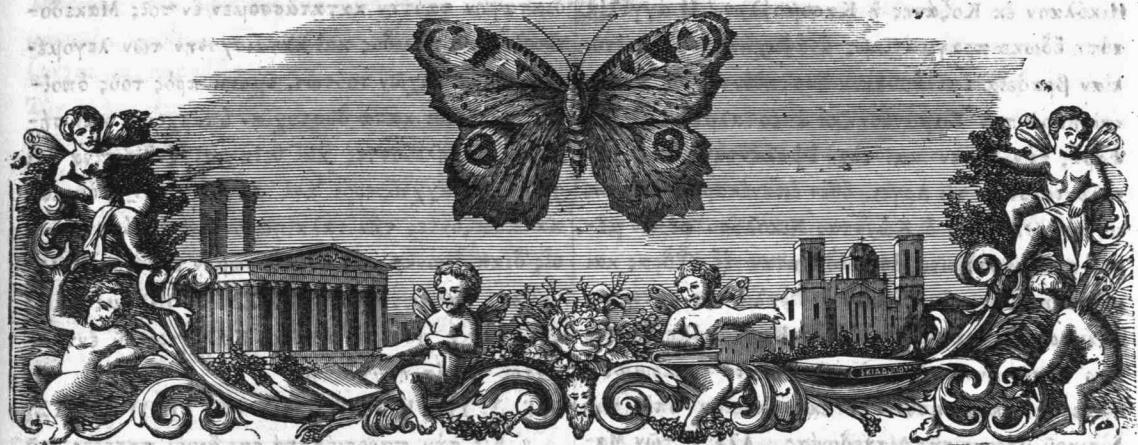

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Δ'. | 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1866. | ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 90.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ (1)

ΧΠΟ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Σ. ΚΑΡΜΙΤΣΗ

ΑΧΡΙΔΗΝΟΥ

(φοιτητος της Ιατρικής Σχολής)

Άφ' οὐ λοιπὸν, ἡ Μακεδονία ἔπαινε τοῦ νὰ ἥναι οὐσιωδῶς αὐτοσυντήρητος, ἀφ' οὐ δὲ Ολυμπος ἀφ' ἑτέρου ἡ σύχαζεν εἰπετο ὅχι μόνον νὰ περιορι- σθῇ ἡ ἐπανάστασίς της ἐντὸς τυμημάτων· τινῶν τοῦ μεγάλου τούτου νομοῦ ἀλλὰ καὶ νὰ πνιγῇ καθ' ὄλοσχέρειαν, ἐν ὃ πᾶς κίνδυνος ἥθελε προ- ληφθῆ καὶ ἵσως ἵσως ἡ Μακεδονία ἥθελεν ἀποτε- λέσει σήμερον νομὸν τῆς ἑλευθέρου Ἕλλαδος ἐὰν τῶν Μονῶν πρὸ πάντων οἱ Καθηγούμενοι ἐφο- βοῦντο ἄλλως πως τὸν Θεὸν καὶ ἥδοντα περισ- σότερον τοὺς ἀνθρώπους, ἔστω καὶ ἡ συχάζοντος τοῦ Ολύμπου. Ἀλλ' οἱ μικρόνοις οὗτοι ἀνθρώποι ἐνόμισαν ἐν τῇ εὐτεβεῖ (1) φανατικότητι αὐτῶν ὅτι ἥθελε πτωχεύσει καὶ ἀγχανκτήσει κατ' αὐτῶν ὁ Θεὸς, ἐὰν ἀφήσουν ἐκ τῶν ναῶν τους τῶν ἀκενώτων ἐκείνων θησαυρῶν μέρος καὶ ἐδαψίλευσον

αὐτὸν πρὸς εὐδόμωσιν ἔργου θερεστοτάτου, τῆς δυστυχοῦς ἐν Μακεδονίᾳ ἐπαναστάσεως! Ἰδού τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς θρησκείας μὴ καλῶς νοοῦμένης ἢ μᾶλλον οἱ ἀποφερόμενοι καρποὶ ἀπὸ ἀν- θρώπων θρήσκων μέχρις ἀσθεστάτης — ἐὰν ἐδυ- νάμεθα νὰ εἰπωμεν — φανατικότητος, τὴν δόπιαντος οἱ εὐλαβεῖς Ἀγιορίται αὐτοὶ ἔδειξαν τότε καὶ ἀντί- ης δικαίως ἐπέσυρον κατ' αὐτῶν καὶ τὴν ἀγανά- κτησιν τοῦ Υψηλάντου, παρ' οὐ ἔχητούντο δι' ἀ- ναφορᾶς «καὶ σπλα καὶ πυοίτιδα καὶ πλοῖα καὶ πάν στη τι ἄλλο ἀναγκαῖον διὰ τὸν πόλεμον», ὡς ἐὰν μὴ ἡ αὐτὴ τοὺς πάντας ἀπεπίεσκεν ἀνάγκη, καὶ τὰς ἄρα της ἐπεργημένη γενεᾶς ἐς ἀπαντού- τον χρόνον.

Ο Εμπρηστὴ Παππαῖος οὐδὲ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου, νῦν κόλπου τοῦ Ἅγιου Ὁροῦ, ὅτε περὶ μεσοῦντα Ιού- νιον ὁ Βευράν πασᾶς ἐνίκητε καὶ διέλυσε τοῦτον ἀποσυρθέντα εἰς Κασσάνδρειαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Βασιλικοῖς ἀτυχῆ μὲν ἀλλ' ἡρωϊκῆν ὑπὸ τὸν ἀτρό- μητον Χάφων μάχην καὶ τὴν ἐν Γαλατίστῃ δί- ωρον τῶν Βασιλικῶν ἀπεχούσῃ, ἔτι ἀτυχεστέραν ἐπιτυμβάσαν τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας προέ- θαινον ἀπηλπισμένα. Καὶ ἐν ὃ εἰς τοιάστην εὐ- ρίσκοντο ταῦτα κατάστασιν ἀνήγγειλαν τῷ Εμ- μανουὴλ Παππᾷ τοῦ Ολύμπου ὃς τε Διαμαντῆς καὶ Γούλης Δράσκου ὅτε κινοῦνται εἰς τὰ σπλα-

(1) Συνέχεια ἀπὸ φύλλα 89.

τέλος πάντων καὶ διὰ νὰ ἐφοδιασθῶσι μὲ πολε-
μερόδικ παρὰ τῶν ἐφόρων Ψαρῶν καὶ τοῦ Ὑψη-
λάντου ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτοὺς τὸν Κώνσταν-
τίνοκλάου, ἀδελφὸν ὃντα τοῦ Διαμαντῆ καὶ τὸν
Νικόλαον ἐκ Κοζάνης ἢ Κασομούλην. Ή ἀγγελία
αὗτη ἔδωκε πραγματικῶς ἀναψυχήν τινα, λαῖτοι
λίαν βραδεῖα ἐπελθοῦσα. Συστηθέντες δὲ καλῶς
καὶ παρὰ τοῦ Ἐμμανουὴλος ἀπεσταλμένοι εἰς τὰ
Ψαρά, τὴν Ἰδραν καὶ τὸν Ὑψηλάντην εὔρον τὸν
τελευταῖον ἐν τῷ Ἀργει, ὅθεν ἐπανέκαμψε ταχέως
εἰς τὸν Ὀλυμπὸν δικάντας Νικολάου φέρων μέ-
ρος πολεμεφοδίων, δισε ἐδόθησαν ἐξ Ἰδρας καὶ
μίαν σημαίαν, ἣν ἔδωκεν δικάντης μετὰ τῆς
ἀναγκαῖας προκοπῆς εἰς δὲ Κασομούλης ἔμεινε
παρ’ αὐτῷ συνεργῶν εἰς τὴν ἐπὶ τὸ συστηματι-
κότερον ἀπορασιθεῖσαν ἐκστρατείαν ὑπὲρ τοῦ
δυτικοῦ μέρους τῆς Μακεδονίας. Ἀλλ’ ἡ τῶν Μα-
κεδονικῶν πραγμάτων ἀσθένεια ποσέτο δξυτέρω
καθ’ ἐκάστην καὶ μόνα ἄμεσα καὶ ἰσχυρὰ μέστη
ἐδύναντο τὴν θεραπείαν αὐτῆς, διοτια ἡσαν πρῶ-
τον ἡ στρατιωτικὴ βοήθεια τοῦ Ὀλύμπου, ἣν μα-
ταίως δικάντης ἐπεκαλέσθη καὶ δεύτερον ἡ
διαχρονὴ τῶν Ψαριανῶν πλοίων, τὴν χρηματικὴν
τῶν δοποίων ὑποστήριξιν ἀπέκρουσαν οἱ ἰσχυροὶ
τῶν ἥγουμένων τῶν μοναστηρίων εἰς ἄλλας πε-
ριελθόντες ἥδη ιδέας καὶ ἀποφάσεις.

Ταῦτα δὲ πάντα βλέπων μετ’ ἀγανακτήσεως
δικάντης μεγάλης ἐνέκρινε νὰ μεταβῇ προ-
σωπικῶς εἰς Ἰδραν καὶ ταχυτέρων κατορθώσῃ
τὴν ἀνήκουσαν ἐκ πλοίων καὶ πολεμεφοδίων βοή-
θειαν. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ αὐτῷ ἀναχωρῶν ἐκ τῆς
Κασσανδρείας μετὰ τοῦ μεσοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, τοῦ
Ἰωάννου Χατζῆ Πέτρου καὶ ἄλλων τινῶν ἔλαχεν
ἁγγραφον ἀπὸ 24 Οκτωβρίου τὴν ὑπόταξειν τῶν
ἐν τῇ Χερσονήσῳ Κασσανδρέων, Καλαμαριωτῶν
καὶ λοιπῶν δικάντης θέλουσι μείνει πιστοὶ ὑπὸ τὰς δια-
ταγὰς τούτου ἀπερχομένου « ἵνα σώσῃ αὐτοὺς
τῆς ἀπανθρώπου μηχαίρας τοῦ ἔχθροῦ ». Κατὰ
τὸν χρόνον τούτον οἱ πολλοὶ τῶν ἥγουμένων τοῦ
Ορούς εἶχον ἥδη ἀνεγνωρισμένην τὴν κυριαρχίαν
τοῦ Σουλτάνου, ἀφέντες ἐλεύθερον εἰς τὰς ἐνερ-
γίεις του τὸν Χατζῆ Χαλκῆλ-βένην, διστις ἄμα
μαθῶν διελθόντα ἐκ τῶν Καρυδῶν τὸν Ἐμμανουὴλο
εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Ἐσφιγμένου διέταξεν αὐ-
τοῖς τὴν Νοεμβρίου τὴν σύλληψιν καὶ τοὺς
τοὺς καὶ τοὺς συνδοίπορους αὐτοῦ Νικηφόρου Χαρ-
τοφύλακος τοῦ Ἰνηρίτου. Τὸ δὲ λυπηρότερον καὶ
φρικτότερον δικάντην τῶν Τούρκου αὐτο-
προκαρέτων ὑπεστήριξις κατόπιν ἐγτονώτερον μά-

λιστα καὶ ἐτέρα τῶν προϊσταμένων, τῶν δεκαεν-
νέα Μοναστηρίων, δι’ ἣν διετάσσοντο συγχρόνως
νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν Ἐμμανουὴλ Πατᾶ ὅσοις
μοναχοὶ καὶ κοσμικοὶ ἀκολούθουν τοῦτον. Τὴν
διαταγὴν ταύτην κατατάσσομεν ἐν τοῖς Μακεδο-
νικοῖς πρὸς διατάξεις καὶ καταισχύνην τῶν λεγομέ-
νων ποιμεναρχῶν τούτων, ὅμοια πρὸς τοὺς δοποί-
ους πλειστοὶ κατὰ δυστυχίαν ὑπέρχουσι καὶ σή-
μερον καπηλεύοντες καὶ θεῖξ καὶ ἀνθρώπινα καὶ
χαλκοσπλαγχνότεροι καὶ αὐτῶν τῶν Τούρκων
καταπιέζοντες τὴν ταλαιπωρὸν ἀνθρωπότητα, ἐν
οἷς διαπρέποντα ἀς σημειώσωμεν ἐνα τὸν Πελα-
γονίας κατάπτυστον ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΝ μεγάλοις
γράμμασιν. Ίδού δὲ καὶ τοῦ Καλογερικοῦ ἐντάλ-
ματος δοπία ἡ ἀριστη.

[Γ. Σ. ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ]

« Εἰς τὴν πανοιστήτηά σας ἄγιοι πατέρες τοῦ
Ιεροῦ Κοινοθίου Ἐσφιγμένου. Χθές δ ἐνδοξό-
τατος (!) ἡμῶν Χασεκῆ Ἀγᾶς μας σᾶς ἔγραψε
» μουρασελὲρ διὰ νὰ πιάσητε ἐνέχειρον τὸν Ἀρ-
» χοντα καὶ τοὺς λοιποὺς κακθώς καὶ ὁ ἴδιος σᾶς
» ἔγραψε. Λοιπὸν σᾶς γράφομεν καὶ ἡμεῖς οἱ τῶν
» 20 ιερῶν μοναστηρίων Προϊστάμενοι, οἱ ἐν τῇ
» ιερᾷ Συνάξει, νὰ κάμητε τὸ ἴδιον, διμοφώνως
» δηλ. νὰ μᾶς τοὺς φέρητε ἐνταῦθα ἀναμφιβόλως
» καὶ τοὺς ζητοῦμεν ἀπὸ σᾶς ἀφεύκτως καὶ ἴδου
» ὁ δοῦλος στέλλομεν ἐπίτηδες ἀτρωποὺς διὰ νὰ
» τοὺς πάρουν. Καὶ ὅσοι ἀκολουθοῦν τὸν Ἀρ-
» χοντα ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους πατέρας νὰ ἀφή-
» σουν τὸν ἄρχοντα καὶ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰ
» κελλία των. Εἰ δὲ καὶ φανοῦν παρήκοοι θέλουν
» ὑποπέσει εἰς ὁργὴν μεγάλην καὶ θέλεις χάσουν
» καὶ τὰ ὀσπῆτια των. Ὄμοιώς καὶ ὅσοι κοσμι-
» κοι εὑρίσκονται μὲ αὐτὸν δλοὶ νὰ τὸν ἀφήσουν,
» διότι καὶ αὐτοὶ καὶ ὅσοι ἄλλοι πικαθοῦν ἔχουν
» νὰ παιδεύωνται. Ταῦτα πρὸς εἰδησίν σας καὶ
» μένομενιν ακαί νοεμέριοι ταί. Απαντες οἱ ἐν
» τῇ Κοινῇ Συνάξει τῶν δεκαεννέα ιερῶν μονα-
» στηρίων τοῦ Αγίου Όρους ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΙ ».

Ω! ῥῦποι! Ω αἴσχη τοῦ Χριστιανισμοῦ, δυ-
σιειδέσταται Ἐρινύες, τὰς ὅποιας τὰ φρικτὰ ἐξη-
μεσαν. Τάρταρα διὰ ν ἀπορροφήσητε ἐπὶ τῆς γῆς
καὶ τῶν τίγρεων αἰμοχαρέστερον τὸ αἷμα τῶν
ἀθώων! Ω Σει; κάπηλοι τῶν θείων, πῶς ὑμᾶς
ὄνομάσω; καὶ ζῶντες καὶ θανόντες ἀποκρή-
θητε! τίς νόμος Χριστιανικὸς ἢ Ήθικὸς ἢ Πο-
λιτικὸς ἢ Φυσικὸς ὑπηγόρευσεν ὑμῖν τὴν Σαταν-
ὴν καὶ παμμίαρον αὐτὴν διαταγὴν; « Σας γρά-
φομεν καὶ ἡμεῖς . . . νὰ μᾶς τοὺς φέρητε ἐνταῦθα

ἀναμφιβόλως καὶ τοὺς ζητοῦμεν ἀπὸ σᾶς ἀφεύκτως· καὶ οἶδον ὅπου στέλλομεν ἐπίτηδες ἀνθρώπους διὰ νὰ τοὺς πάρουν...». Ποίην γραμματεῖς καὶ φρεσαῖς σεΐς ζητεῖτε ἀφεύκτως νὰ συλλαλᾶνωσι; τὸν Χριστὸν τῆς Πατρίδος! Τὸν Ἐμμανουὴλ ἐκεῖνον οἱ Ιοῦδαι εἰς τὰς χεῖρας ἀγωνίζονται νὰ παραδώσωσι τοῦ Ἀσιανοῦ Πιλάτου! Τὸν ἄλλον ἐκεῖνον μίδιν τῆς ἀγίας Παρθένου τῆς Πίστεως, δστις ἀπεκρηνησάμενος καὶ ἔσωτὸν καὶ πάντα ἀνερρίφθη εἰς τὸν ίερὸν ἐκεῖνον καὶ θεοφιλῆ ἀγῶνα διὰ νὰ σώσῃ καὶ τοὺς ἀσεβεῖς αὐτοὺς ὑβριστὰς τῆς πίστεως ἀπὸ τῶν φοβερῶν τῆς Ἀσίας Ἀριουϊῶν, αἵτινες ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας ἐμάστιζον καὶ ἀπερρόφων τὸ αἷμα καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἡμῶν ἐξ ἀντανκλάσεως ἀπὸ τῶν Φαραώ τούτων!.. Άλλ' οὐ μὴ προβῶμεν παρατίέρω!.... Κύριος αὐτοὺς κρινεῖ καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ οἱ αἰσχιστοί ἀξ τοξικῶσι προδόται!

Ο ἀτυχῆς ἐντοσούτῳ Ἐμμανουὴλ ὁ χθὲς καὶ πρώην « θεόπεμπτος καὶ σωτῆρ » κηρυσσόμενος διότι ἡλπίζετο νικητῆς καὶ σῆμερον ὃς τις κακούργος στιγματιζόμενος ὑπὸ τῶν σαράκων καὶ γυπῶν τούτων τῇς ἀνθρωπότητος διότι ἔφαίνετο ἡττημένος, ὁ χθὲς καταδιώκων τοὺς τυράννους ὑπὲρ τῶν τυραννούμενών καὶ σῆμερον παρ' ἀμφοτέρων καταδιωκόμενος ἔνεκεν ἐκδικήσεως καὶ εὐλαβείας πρὸς τὰ δσπήτια καὶ τὴν γνωστὴν ἡδυπαθή ζωὴν των, ὁ πρώην μεγαλοπλούτος σήμερον δὲ πενόμενος καὶ τῶν πάντων παριστάμενος ἀπεξενωμένος φεύγει τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ μόλις προφθάνει να ἐπιβιβάσθῃ εἰς ἓν τῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ Ψαριανῶν πλοίων διὰ τὴν Ἱδραν. Κεραυνούβολος πλὴν ἀποπληξίας, ἀποτέλεσμα ἀναμφιβολίων ἀπαρηγορήτου λύπης καὶ πατριωτικῆς εὐνοισθίας θυσιάζει τὸν ἄνδρα περὶ τὸν Καφηρέα, μετ' οὐ πολὺ καὶ τῇς ἐπαναστάσεως τὸν θάνατον συνεπισύραντα. Τὸ πλοῖον ὠρμίσθη εἰς Ἱδραν, ἔνθα ὁ νεκρὸς αὐτοῦ ἐνεταφάσθη δι' ὅλων τῶν τιμῶν τῶν ἀποδιδομένων εἰς ἓνα ἀρχιστράτηγον. Μετά τὴν Σεπτεμβριανὴν δὲ ἐν Ἑλλάδι μεταβολὴν τοῦ 1843 ἀνηρτήθη ἐν τῷ Βουλευτήριῳ αὐτῆς καὶ τούτου τὸ ονοματά ως ἐνδεικνύεται τὸν Πρωταγωνιστῶν τοῦ 1821.

Παραλείπομεν πολλὰ ἄλλα γεγονότα εἰπεῖσθαι σχεδὸν ἀναποσπάστως συνδεόμενα μετὰ τῆς βιογραφίας τοῦ Πρωτομάρτυρος τούτου τῆς Μακεδονίας, ἐπιφυλασσόμενοι ὅπως ἐν οἰκειοτέρῳ ἐκβεβαιωμένοι αὐτὰ τόπῳ, ἵνα μὴ καταστήσωμεν διεξοδικὴν τὴν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὑποσχεθεῖσαν συναπτικὴν τοῦ ἀγύρδου Βιογραφίαν.

Ἐπιγραφαι δύο ἀναφέρονται: ἀνακαλυφθεῖσαι ἐν-
έρραις, αἱ ἔξης. εποὶ οὐδεποτὲ πάντα, μόνοντες ταῦτα

I. Ιαντνόβερ ήση ὁ *Οἱ νέοι* οπερακ χίτσερ³ μολεύει
καὶ ἔτι Ἀρχιερεα καὶ αγονοθετηνάριον παντορούσι
τους κοινου Μακεδονών θεωρεῖται τοις τού
ποιεῖσθαι *Αρχιερεα* δὲ καὶ αγονοθετηνάριον εἰς τούς
οιδιόφυΐ καὶ της Αμφιπολείτων πολεως οι γενειά
την πρωτον δὲ αγονοθετην της συναντήσεως
επιτάλλει *Σιρραιων* πολεως δις εκ των τοῦ γονιού
γονεων ιδιων Γιμναστικρον⁴ την γόνατον ποιεῖσθαι
T. I. Κλαυδίον Διογενους γαλλική ποντική⁵
Κυρινα Διογένη αρετης ενεκεντητά πάντα
επιμεληθεντος Κασσανδρου ποτετον θέση
την ίδειν τους Κασσανδρους ποτετον παντούς

II. οικογένεια της *H. πόλις*. Εργά την αναπτύξειν της

Τον Αρχιερεα και αγωνοθετην των Σεβαστων

νον Λυσιμάχον υπόντας θετούσανταρι
καιρούσαντας Τι: Κλαυδίου Διογένεως ποτεντανούσαν
σεις και αρχιερεώς του κοινού σετνθήσαντι επειδόν
Μακεδονεν τον εν πατέλεσσηρι κοίταζ
σειν ευεργετήν ευνοιας· επειδή διπλάσι
ενεκεν της εις εαυτην και της παραστη
εις εδιγενεκους φιλοδοξιας· επειδή νις δογδεσπιώ
δει επιμελιτων· την τάκτην· Α μερικαν

Διοσκουριδου του Ποσειδιππου
Πελοπος Εισιδορου *ταχιστη μεταφορα*
Εισιδορου Ουαλερι . . .

[Τὴν ἀ. τούτων ἐδημοσίευσεν δ. M. le comte Choiseul-Gouffier. (1) Ἀνακαλύφθη δὲ εὐπατερόλει τῶν Σεροῦν]

[Ἅ δὲ 6'. ἐσχάτως ἀνεκαλύφθη καὶ ἐδημοσιεύθη.
ἢ τοῦ Cousinéry] (2).

3. Τὸ Μελέρικον πιθανῶς ἡ πάλαι Ἡράκλεια
πτικὴ, πόλις τῆς Ὀδομαντικῆς κειμένην παρὰ τὰς
τιο-Δυτικὰς ὑπαρείας τῆς Ροδόπης — Δεσποτ-
εῖον — 8 περίου ὥρας πρὸς Ἀρκτον τῶν Σερ-
νῶν ἐπὶ τίνος πέτρας μεταξὺ κρημνῶν καὶ φαράγ-
γων, αἵτινες μόνον ἐν ταῖς ἀντιθέτοις αὐτῶν
ρους ἔχουσι μίαν εἰσόδον καὶ ἔξοδον. Ή πόλις

4) « Voyage de la Gréce » Tom. II. pag 468.

2) « Voyage dans la Macédoine ».

χριτορίας ὡς τόπος ἔξορίας ή ἐγκλείσεως ἐπισήμων ἀνδρῶν, τοὺς δοπίους ή ὑπερισχύσασα ἀντίπλιος ἔξουσία κατεδίωκε· διὸ καὶ σώζονται ἔτι οἰκογένειαι φέρουσται· Βυζαντινὰ ὄνδρατα. Τὸ αὐτὸν εἶναι ὑγιεινότατον· ἔχει δὲ ἀφθονα καὶ ποτηρώτατα ὄντα· καὶ περιλαμβάνει 1000 περίπου οἰκίας στερεώτατα ὡκοδομημένας καὶ ἀμφιθεατρικῶς ἐκατέρωθεν τῶν φαράγγων κειμένας. Οἱ κάτοικοι δ' αὐτῆς εἰσὶ κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνες, τὸ ἔξωτερικὸν καὶ ἔσωτερικὸν ἐμπόρου μετερχόμενοι. Ἄλλως λίσταν φιλόξενοι καὶ αἱ πλεῖστοι Ἑλληνικῆς παιδείας ἐγκρατεῖς εἰς τὸν πολιτισμὸν δ' αὐτὸν τούτων συνετέλεσε καὶ η ἐν δικφόροις τῆς Εὐρώπης μέρεσιν ἀποδήμησίς των ἀλλ' οὐχὶ κατὰ μικρὸν μέρος καὶ η αἱ πολλῶν ἐτῶν διατήρησις Ἑλληνικῆς σχολῆς, ὅπου ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ἐδίδαξε μετά πολλοῦ ζέλου ἀνὴρ χρηστότατος δὲ ἐκ Μετσόβου—τῆς Ἀπείρου—Ἀδαμος Ζαπέκος μαθητὴς τῆς Σχολῆς τῶν Μπαλάνων καὶ συμμαθητὴς τοῦ Νεοφύτου Δούκα.

Εἶναι πατρὶς τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ἐπίζωντος ἀξιοσεβάστου ἀνδρὸς κ. Πολυζωτίδου, συγγραφέως τῶν ἀξιολόγων Γεωγραφικῶν μέλους τῆς ἐπὶ τοῦ Βελλεισίου κληροδοτήματος ἐπιτροπῆς, ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ὑπουργοῦ ἐν Ἑλλάδi χρηματίσαντος, νῦν δὲ Νομάρχου Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας διορισθέντος.

Μεταξὺ δὲ τοῦ Μελενίκου καὶ τῶν Σερρῶν σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ κείνται δύο ἀξιόλογοι κωμοπόλεις, η μὲν περὶ τὴν τοῦ Ἀλιάκμωνος κοιλάδα, Βίστριτσαν παρὰ τῶν Βουλγάρων καὶ Ἰντζε-καρρασοῦ περὶ τῶν Τούρκων καλούμενην, η δὲ περὶ τὴν Στρούμναν [Στρυμόνα καὶ Καρασοῦ περὶ Θωμακνοῖς], τὸ Σιδηρόκαστρον [Δεμέρ-Χισάρ] καὶ η Πετρίτσα, εἰς τὴν τελευταίαν τῶν ὁποίων τελεῖται ἐνιαυσίως καὶ ἐμπορική τις πανήγυρις ὅχι εὐκαταφρόντως. Οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων εἶναι φύραμα Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων.

Καὶ μεταξὺ τῶν περὶ ταύτης καὶ κατὰ τὴν Νοισίαν κωμοπόλεων τῶν Βουλγάρων Μπούμποσιόν, Δουπνίτσης καὶ ἄλλων ἄνευ σημασίας ἔνεκκα τοῦ ἀναξίου παντὸς λόγου πληθυσμοῦ τῶν διακρίνεται η Στρούμνητσα πόλις τῶν Τριβαλλῶν, εἰς τὰ πέρατα τῆς Μακεδονίας μεταξὺ τοῦ Στρούμνος καὶ τοῦ Ἀξοῦ-Βαρδάρη-ποταμοῦ εύρισκομένη καὶ ἐπὶ ἀπότομον καὶ κορυνώδους χώρας ἐκτιμένη, διὰ τὴν ιστορικὴν τῆς μόνον σημασίαν, οὔσης τῆς πάλαι Τιβερίου πόλεως. Άνωθεν δὲ ταύτης εἶναι ἄλλο τι χωρίον τὸ Ραγτοβίσι, οὗ

ὑπέρκειται η Παλάγγα. Πάντων τῶν τελευταίων τούτων χωρίων οἱ κάτοικοι δμιούσσι μέρος μὲν τὴν Ἐλληνικὴν μέρος δὲ τὴν Βουλγαρικὴν γλωσσαν.

4—5. Ή Δράμα καὶ Ζήργα Ν. Δ. τῶν Σερρῶν, οὐ μικρὰν ἀλλήλων ἀπέχουσα· εἶναι περίφημοι διὰ τὸν περὶ αὐτὰς φυσικὸν βάθυσσα καὶ τὸν ἀξιόλογον καπνόν. Ή πρώτη μάλιστα εἶναι σημαντικὴ (;) καὶ γνωστή διὰ τὸν ἔξωμοτήσαντα ἀρχιεπίσκοπον Μελέτιον της, δοτίς ἀπὸ ὑπερβολικὴν ἐσχάτως πρὸς τὸν Βουλγαρισμὸν παρακινήσεις εὐαίσθησιαν ἐθεώρησε χριστιανικώτερον (;) να γίνη Οὐννίτης παρὰ νὰ ὑποτάσσοται εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, μόνον διότι δὲν ἐχώνεις νὰ τὴν ἀκούῃ νὰ λέγηται Ἑλληνική. Εν ταύταις ὑπερέχει τὸ Βουλγαρικὸν στοιχεῖον.

Ἐν τῇ πρώτῃ ἀναφέρει ο Κουζινέρυς ὅτι εὑρέθησαν σαρκοφάγοι τινὲς ἡκρωτηριασμένοι, φέροντες τὴν ἀκόλουθον Ρώμαικὴν ἐπιγραφὴν

Nus. Agricola. Orn. Dec. Ho.

Ann. vi. M. II. H. s. e.

L. Annius. c. Fil. vol. Agricola. et

Flavia. Atilia. Augustina

parentes.

[Ενταῦθα ἦππος]

Ο [θῆτις διόδευν ἔρει τὸ ὄδωρο]

C. vibius cfianvoldapnus

dechonavmixh. s. e.

cvibivscfilvolflorus dec

ilviretmvuerarivs Philippis

cariss c.

[Πιθανὸν ἀπὸ Φιλίππων μετενηγμένοι].

6. Ή Καβάλλα ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Δράμας εἶναι πόλις κειμένη περὶ τὰς εἰς τὴν θάλασσαν ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνος καὶ πατρὶς τοῦ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους περιφήμου καταστάντος Σατράπου τῆς Αίγυπτου Μεχμέτ ἀλῆ. Πάλαι ἐλέγετο Γαληψός. Κατ' ἄλλους Οἰσύμη, ητὶς καὶ Ἡμαθία ἐκαλεῖτο φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ἄνω τῆς Καβάλλας κεχρημνισμένον τεῖχος εἶναι η Οἰσύμη, μὲν ὅλον ὅτι καὶ ἄλλη γνώμη ὑπάρχει περιδεχομένη τὸ σωζόμενον χωρίον Ορφάνη ἀντὶ τῆς Οἰσύμης. Ή δὲ Καβάλλα εἶναι η μεταγενεστέρως Νεάπολις καὶ ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου Χριστούπολις καλούμενη. Οἱ κάτοικοι συμποσούμενοι περὶ τὰς 2 γηλ. εἶναι Ἑλληνες καὶ ὀλίγοι Γούρκοι.

7. Τὸ Νεοχῶρι τὸ μέτα τῶν τούρκων Γενίκιοι κληθὲν κατέχει τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Ἀμφιπόλεως, τῆς ὁποίας κατ' ἄλλους τὰ λείψανα ἐγγὺς

τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος φαίνονται, καθ' οὓς
οὔτε ή σωζομένη Ἀμφίπολις εἴναι η ἀρχαία ἐκεί-
νη, ητις κύκλῳθεν περιεζώνυτο μπὸ τοῦ Στρυ-
μόνος (1), ἐν ᾧ αὗτη πολὺ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ
ἀπέχει. Ἐνταῦθα εὑρηται ἀνάγλυφον σατυρικὸν
ἔμβεβλημένον εἰς τὸν ἑσωτερικὸν τοῖχον τῆς ἐκ-
κλησίας παριστάνον ὅνον τίνα φέροντα καὶ κεφα-
λὴν ἀνθρώπου καὶ μπὸ 3 περιειλημένον ὄφεων. Ἀ-
ναγινώσκονται δὲ ἐπ' αὐτοῦ αἱ ἔξης λέξεις ΑΓΑ-
ΘΟΔΑΙΜΟΝ ΖΟΙΔΟΣ. Εἰς μικρὰν δὲ τίνα βρύσιν
ὅπου αἱ κόραι τοῦ χωρίου τεύτου ἔρχονται νὰ
πληρώσωσι τὰς στάμνους των τὸ ἔξης Ψήφισμα

Ἐδοξεν τῷ Δήμῳ Φίλων καὶ Στρατοκλέα
αφεόγειν Ἀμφίπολιν
ν καὶ τὴν γῆν τὴν Ἀμφίπολην
πολιτεῶν ἀειψυγίην
ην καὶ αὐτὸς καὶ τὸς πέδας καὶ ἥμπο ἀλίσκωνται πάσχειν αὐτὸς δικαιούμενος καὶ νηποιοιν τεθνάντι
τὰ δὲ χρήματα αὐτῶν δημόσια εἶναι τὸ δ' ἐπιτελέοντον οἰεντον τὸν Αἰγαλεοντον πόλλωνος καὶ τὸ Στρατοπέδου μηδένος τὸς δὲ προστάτας ἀναγράψας αὐτὸς τηλέην λιθίνην ἀν δέ τις τὸ ψήφισμα ἀναψιφείσιν καταδέχηται τούτος τέχνης ἡ μηχανῆς ώτεωιον τὰ χρήματα αὐτὸς δημόσια ἔστω καὶ αὐτὸς φεογέτος Ἀμφίπολιν ἀειψυγίην.

Εύρηται πρὸς τούτοις καὶ ἡ ἑξῆς ἐπιγραφὴ χρονολογοῦσα Βυζαντινὴν ἐποχὴν « ὁ † Ἐν τούτῳ νικοῦσιν ». Πολὺ πλησίον τῆς Ἀμφιπόλεως, ὅπισθεν μικροῦ δάσους εὑρίσκεται χωρίον τι Ἐλληνικὸν Σερδίλιον καλούμενον ἐν τῷ ὅποιῳ εὑρέθη ἡ ἑξῆς Ρώμαικὴ ἐπιγραφὴ

(4) Ἀμφίπολιν Ἀγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τείχει μακρῷ ἀπόλιθών ἐξ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν Ἡπειρον ὥκησεν. Θουκ. βίβλ. IV κεσ. 102.

Libycio Ianvario pe
Libycio Macedoni
Libyciae Secundae
Libycia Psilla mater
vivit ut corvo et colli si corvibus

I Καλαμαρία ή ἀρχαῖα Κρισσαία. Μέχρις
οὗ ἀτρόμητος Χάψας ὑπλαρχηγὸς τῶν δ-
ων τῆς Κασσανδρείας καὶ τῶν Χασίκων χω-
ρῶν δύοιον ἀνωτέρῳ εἴδομεν, προύχώρησε
ώκουν τοὺς Τούρκους. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς
αθαροὶ Ἑλληνες.

Κουλακία ήσως ή πάλαι Χαλάστρα, μία πόλεων ἐκείνων, τῶν δποίων τοὺς κατοίκας σαυδρος μετώκισεν εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ τον Θεσσαλονίκην, κειμένην παρὰ τὰς ἐκους Αζιού.

9. Οἱ Φίλιπποι κείνται πρὸς Α. τοῦ Στρυμόνος καὶ Νέστου ἐν τῇ Ὁδομαντικῇ χώρᾳ, ἥτις καὶ Ἰδωνὶς ἐλέγετο καὶ εἶναι πρωτεύουσσα αὐτῆς παρὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ Παγγαίου ὄρους. Τὰ νῦν σωζόμενα ἔρειπια καὶ τὸ ἀμφιθέάτρον μαρτυροῦσι τὴν ἀρχαίαν τῶν λαμπρότητα πλησίον τῆς κωμοπόλεως Πρεβίστης τὴν ὅποιαν κατοικοῦσιν Ἑλληνες. Οἱ Φίλιπποι πρότερον ἐκαλοῦντο Κρηνίδες. Ἀπὸ Φιλίππου δὲ κατόπιν ἀνακτίσαντος τὴν πόλιν ἐκλήθησαν Φίλιπποι. Οἱ πολῖται ὑπέρπλουτοι κατεστάθησαν ἔνεκα τῶν μεταλλωρυχείων τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τὰ διοίκητα ἐπιμέλεια τοῦ Φιλίππου ἀνεκάλυψεν, ἀφοῦ ἐκρίευσε τὴν πόλιν, χαράξας καὶ νόμισμα χρυσοῦ ὅπερ καὶ Φιλίππικὸν ἐκάλεσε. Τοικαῦτα νομίσματα πολλὰ εὑρέθησαν ἐν Μακεδονίᾳ. Ἀπὸ τῆς πόλεως δὲ ταύτης ἐκλήθησαν καὶ αἱ Φιλιππικαὶ πεδιάδες ὄνομασται ἐν τῇ ἱστορίᾳ διὰ τὴν ἐν αὐταῖς συγχροτηθεῖσαν μάχην μεταξὺ τοῦ Ἀντωνίου καὶ Ὁκταῦου καὶ τῶν τελευταίων τῆς Ἐρυμαϊκῆς ἐλευθερίας προμάχων Βρούτου καὶ Καστίου. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, δοτις τὸ 52 ἔτος Μ. Χ. ἐδίδαξεν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς τὸ Εὐαγγέλιον ἐπιγράφει πρὸς αὐτοὺς μίσην ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του τὴν πρὸς Φιλίππους.

Ο Böckh εἰς τὸ σύνταγμα τῶν ἐπιγραφῶν
[Corpus inscriptionum Graecarum] ἀναφέρει
τὴν ἑξῆς περὶ τὴν Ἀμφίπολιν· εὑρεθεῖσαν ἐπιγρα-
φὴν

Αγαθής τόχης επερίστο Θεοιχάρης Νικέα Π-
αρά Θεοδώρου τοῦ Πολέμωνος τὴν οἰκ(ὶ)χν ἡς γ-
είτων Μενένες Αττίνδρου καὶ Θεόδωρος αὐτ-
ὸς καὶ Νικάνωρ. Επικράτους χρυσῶν τοικε-

οσίων βεβαιωτής Δημόνικος Ρέχνου, μάρτυρες Στησίλεως Ὁργέως, Ἀριστογένης Ἀστίνου· ἐπὶ ιερέως τοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐρ-

(μαγ)όρα, ἐπὶ ἐπιστάτου Αἰσχύλου·

[ἐκδέδοται ἐκ λίθου Τηνίου εἰς τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον μετενηγμένον καὶ ἀνήκει ἵστως εἰς χρόνους οὐχὶ νεωτέρους τῶν Μακεδονικῶν.]

Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν Φιλίππων καὶ ἐν τοῖς νέοις ἀνεκαλύφθησαν Ῥωμαϊκαὶ τινὲς ἐπιγραφαὶ, τὰς δοποίας εὑρίσκει τις δεδημοσιευμένας περὶ τῷ Consinégy. Μεταξὺ δὲ τούτων, 3 λεύγας τῆς Δράμας ἀπεχόντων καὶ τῆς δευτέρας ὑπάρχει χωρίον τι ἐξ Ἑλλήνων συνιστάμενον καὶ διέγων Τούρχων, ἐν ᾧ εὑρηται ἡ ἔξης ἐπιγραφὴ

Μετέρα θεῶν Κλ.

Πρόκοπος καὶ Οὐλπία

Μελτίνη καθιέρωσε.

Συγχέουσί τινες τοὺς Φιλίππους μὲ τὸ ὅλον ποτε Δᾶτον, ἐν ᾧ ὁ Raoul Rochette ἐν τῇ ιστορίᾳ τῶν Ἑλλ. ἀποικιῶν (1) διασαφηνίζει τοῦτο ἀποδεχόμενος ἀμφοτέρας μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν (*).

(1) Hist. des Colon. Grecq. Tom. iv. pag. 17 et 18.

(*) Ἐρωτῶμεν ἡδη τὸ Α'. τοῦτο τηῆμα τῆς Μακεδονίας, τοῦ δοπού αἱ μυριάνδρων περιεκτικαὶ καθαρῶν Ἑλλήνων πόλεις Θεσσαλονίκη, Σέρραι, Καβάλλα, Καλαμαρία κτλ. καὶ ἀποδείκνυνται καὶ εἶναι Ἑλληνικάταται δύναται ποτε νὰ χαρακτηρισθῇ Βουλγαρικὸν χάριν ἔκατοντάδιων τινῶν μόλις Βουλγάρων ἀμίκτων, χάριν μέρους τινῶν τῶν Δραμαίων καὶ Ζιγνάίων κατοίκων καὶ τινῶν ἄλλων παραλιούχωντων ἀσημάντων Βουλγαρικῶν χωρίων, πρὸς τὰ δοπαὶ ἄλλως ἀνταποκρίνονται ἀλλα τὸ ἔλληνικὰ διμοίως πάραλειψθέντα; Ό πληθυσμὸς τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων καθαρωτάτην τὴν Ἑλληνικὴν διμοίωντων γλώσσαν ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τοῦ τῶν Βουλγάρων. Ἑλληνικῶν ἀφ' ἔτερου γραπτῶν μνημείων βρίθει τὸ τμῆμα τοῦτο, ἐν ᾧ οὐδὲν οὐδαμοῦ Βουλγαρικὸν ἀπαντᾶται, τὰ ἡδη ἔπειτα καὶ ἔθιμα τῶν οἰκούμενων εἶναι Ἑλληνοπρεπέστατα. Πού λοιπὸν οἱ Βουλγάροι στηρίζουσι τὸ ἴσχυρισμὸν των ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι Βουλγαρικὴ χώρα, ἐπὶ τῆς δοπίας θέλουσι διὰ τοῦτο νὰ ἔχωσιν ἀξίωσις οἱ νομιζόμενοι παρ' αὐτῶν διμοίθεντες καὶ διμόψυλοι Σλάβοι, Ρώσοι καὶ Σέρβοι; Οὐδαμοῦ! Ἀλλ' ἵστως τὰ λοιπὰ τρία τμῆματα θὰ μᾶς εἴπωσιν ὅτι ἀποδείκνυνται καὶ εἶναι Βουλγαρικά, καὶ τότε ἀνατιρρήτως ἡ τοῦ ζητήματος λύσις θὰ ἔναι τὸπο αὐτῶν. *Ας λέθωσι λοιπὸν τὸν κόπον νὰ μᾶς ἀκολουθήσωσιν οἱ ἀναγνῶσται καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τρία τμῆματα τῆς Μακεδονίας διὰ νὰ ἴδωμεν ἀν δισχυρισμὸς τῶν καλῶν μας Βουλγάρων βασίζηται ἐπὶ θετικοτήτων, ἐπὶ πραγμάτων καὶ οὐχὶ ἐπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ παραλόγου ισχυρισμοῦ τῶν, ὡς ἡμεῖς διατεινόμεθα.

Β'. Χαλκιδικὴ Χερσόνησος.

1. Ἡ Σταδιά. Τὴν πόλιν ταύτην, τῆς δοπίας ἐρείπια μόνον σώζονται, ἀναφέρομεν, ὡς ἀξίαν λόγου, διότι ἐν ταύτῃ καλῶς ποτε ὠκισμένη, εἶδεν ὁ Ἀλέξανδρος τὸ θεσπέσιον ἐκεῖνο ὄραμα, ὥπερ παρώτρυνεν αὐτὸν εἰς τὴν κατὰ τῆς Ἀσίας ἐκστρατείαν ἐν ᾧ τῷ ὑπέσχετο τὴν ὑποταγὴν τοῦ βασιλείου τῶν Περσῶν. Τοῦ θ' ὥπερ καὶ ἐγένετο ἐκαλεῖτο ἄλλοτε Κολώνια. Συγχέεται παρά τινων μὲ τὸ Δᾶτον, ὥπερ καὶ ἄλλους πάλιν ἦτο τὸ γῆν Παλαιοχώρι.

2. Σταυρὸς, τὰ παλαιὰ Στάγειρα, ἡ πατοὺς τοῦ Ὅπατου ἐκείνου τῶν φιλοσόφων καὶ κορυφαίου τῶν διδασκάλων Αριστοτέλους, τοῦ δοπίου καὶ σήμερον ἀκόμη τὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ἐκ θείας προνοίας διαφυγόντα συγγράμματα χρησιμεύουσιν ὡς φάροι τεράστιοι διαφωτίζοντα τοὺς ὠκεανοὺς τῶν φιλοσοφοπλοούντων καὶ τῶν ἔθνων ῥυθμίζοντα τὰ βήματα. Τὴν πόλιν ταύτην ἀναφέρεται ὅτι κατέσκαψεν ὁ Φίλιππος καὶ ἀνωκοδόμησεν ὡραίαν δινίος του Ἀλέξανδρος χάριν ἐκείνου, πρὸς τὸν δοποῖον — ἔλεγεν — ἔχρεώστει τὸ εῦ ζῆται. Σήμερον δὲ κατοικεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων μόνον. Διέπρεψαν ἐν ταῦθα δύο ἄνδρες ἐπίσημοις ὁ Δημήτριος Σταγειρίτης ὡς σύμβουλος ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν διοργανισμῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ ὁ Ἀναστάσιος Σταγειρίτης ἀνὴρ πολυμαθής, τοῦ δοπού προκήρυξις μόνον περὶ ἐκδόσεως πολυτίμου τινὸς Λεξικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλ. Γλώσσας ἐγένετο, ἀδηλον δειπτά τὸ σοφὸν τοῦτο σύγγραμμα δὲν εἰδεῖς τὸ φῶς.

3-4. Ἐρισσός καὶ Πολύγυρος, πολίχνια πρὸς νότον τῶν Σταγείρων, πιθανῶς αἱ ἀρχαῖαι τῆς Ἀκτῆς πόλεις Ἀκανθός καὶ Ἀπολλωνία. Ἡ πρώτη κεῖται μεταξὺ τῆς πάλαι ποτὲ Σίγγης πόλεως, ἐξ ἣς διιγγιτικὸς κόλπος τοῦ ἀγ. Όρους καὶ Τουρκ. Ίντζιρ Κορφούσι, ὑπὸ τὴν παραλίαν οὖσης ὑπώρειαν τοῦ Ἀθω καὶ τοῦ Νυμφαίου ἀκρωτηρίου πλησίον τῆς διώρουγος τοῦ Σέρρου καὶ τοῦ Σιγγιτικοῦ κόλπου. ἀπ' αὐτῆς καλεῖται καὶ ὁ Ἰσθμὸς, τὸν δοποῖον δέ Ξέρξης ἔζευξεν, Ἀκάνθειος ἡ Στελλάρια καὶ κοινότερον Πρόδλακας.

Ολίγον πέραν τῆς Ἐρισσοῦ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ πολιχνίου Νισβόρου ἀνεκαλύφθη ἡ ἔξης ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμάρου ἐνδὸς ποδὸς διάμετρον ἔχοντος.

Ο Ρ. Δ. Η. Α. Κ. [Ὀρ(ος) Δή(μου) Ἀκ(ανθίων)].

(Ἐπεταὶ η Συνέχεια)